

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 21 Ekim 2013
Nr. ref.: RK484/13

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: 135 /12

Başvurucu

Svetozar Nikolić

Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev. No: 36/2010 sayı ve 12 Eylül 2012 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Enver Hasani, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Kadri Kryeziu, Üye
Arta Rama-Hajrizi, Üye

Başvurucu:

1. Başvurucu Sırbistan Cumhuriyeti Kraljevo şehrinde ikamet eden Svetozar Nikolić'tir.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucu, Eylül 2012'nin belirtilmemiş olan bir tarihinde teslim aldığı 36/2010 sayı ve 12 Eylül 2012 tarihli Yüksek Mahkeme kararına itiraz etmiştir.

Başvurunun Konusu

3. Başvurunun konusu, Priştine Bölge Mahkemesi Gz nr.993/2008 sayı ve 2 Temmuz 2009 tarihli kararına ilişkin revizyon başvurusunun reddedildiği Kosova Yüksek Mahkemesi Rev. Nr. 36/2010 sayı ve 12 Eylül 2012 tarihli kararının Kosova Anayasa Mahkemesi tarafından değerlendirilmesi talebidir.
4. Başvuru, Kosova'da Mart 2004 olaylarında uğradığı maddi zararın tazmin edilmesiyle ilgilidir. Bunun için başvuru Kosova Hükümeti aleyhinde dava açmıştır.

İlgili Hukuk

5. Başvuru Anayasa'nın 113.7 fıkrası, Yasa'nın 46, 47, 48 ve 49 maddeleri ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü (bundan böyle: İçtüzük)'nün 56.kuralı 2.fıkrasına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

6. Başvurucu 27 Aralık 2012 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur.
7. Mahkeme Başkanı 10 Ocak 2013 tarihinde raportör yargıç olarak Üye Robert Carolan'ı tayin etmiş ve Altay Suroy (başkan), Almiro Rodrigues ve Arta Rama-Hajrizi'den oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni belirlenmiştir.
8. Mahkeme 21 Ocak 2013 tarihinde başvuru ve Yüksek Mahkeme'ye başvurunun kaydedildiğini bildirmiştir.
9. Başvurucu 6 Haziran 2013 tarihinde "Svetozar Nikolić Dilekçesinin Açıklaması"başlıklı 31 sayfalık yazı sunmuştur.
- 10.Ön İnceleme Heyeti 9 Eylül 2013 tarihinde Raportör Yargıç'ın raporunu inceledikten sonra Mahkeme Heyeti'ne başvurunun kabul edilmezliği yönünde öneri sunmuştur.

Olguların Özeti

11. Başvurucu Kosova Ovası "Vojvoda Bojović" caddesinde iki evin sahibiydi.
12. Başvurucuya göre, "17 ve 18 Mart 2004 tarihleri arasındaki gecede, şiddet ve terör tehdidinden evini terk etmek zorunda kalmıştır. Başvurucu, her ne kadar o dönemde Kosova güvenliğinden sorumlu KFOR gibi diğer uluslararası ve yerel yetkililer orada bulunmuş olsalar da evini terk eder etmez organize olmuş saldırganlar tarafından evi yağma edilmiş ve yerle bir edilmiştir."

13. Başvurucu, olaydan sonra maddi zararının tazmin edilmesi için iki değişik hukuk davası başlatmıştır.
14. Birinci dava Rev. Nr. 36/2010 sayı ve 12 Eylül 2012 tarihli Kosova Yüksek Mahkemesi kararı ile son bulmuştur. Başvurucu bu davaya Anayasa Mahkemesi nezdinde itiraz etmiştir.
15. Başvurucu, 14 Haziran 2004 Priştine Belediye Mahkemesi'nde zararının tazmin edilmesi için Kosova Hükümeti ve Kosova Ovası Belediyesi'ne karşı dava açmıştır. Başvurucu Priştine Belediye Mahkemesi'nden 14 Haziran 2004 tarihinden itibaren faiziyle birlikte 377,850 € değerindeki zararın Kosova Hükümeti tarafından karşılanmasını istedi.
16. Priştine Belediye Mahkemesi 16 Nisan 2008 tarihinde Nr. P 1295/04 kararla başvurunun davasını temelden yoksun bularak reddetmiştir. Kararın gerekçesinde "Kosova Hükümetine göre: Kosova'da yaşanan 17 Mart 2004 olaylarından şiddet içeren zarardan dolayı hukukken sorumlu olmadığı, çünkü bu zarar kurumlarının yasal olmayan bir işleyişinden ve işlevsizliğinden dolayı kaynaklanmadığı" denmektedir.
17. Başvurucu devamında 17 Mart 2004 tarihinde "KFOR ve UNMIK'in Kosova'da bu tür olayları engellemek için bulunduklarını ileri sürmüştür. Anayasal Çerçevenin 8. maddesi (a) güvenlik, düzen ve kamu huzuru meselesi BM Genel Sekreterinin Özel Temsilcisinin yetkisi olup, vatandaşların ve onların mülklerine yönelik risklerin önlenmesi KFOR ve UNMIK'in sorumluluğu altındadır.
18. Başvurucu, 17 Haziran 2009 tarihinde şikâyetinde bulunmuştur, Kosova Hükümetinin pasif husumet ehliyetinden yoksun olmasına itiraz etmiştir. Başvurucu, bu olayda Anayasal Çerçevesinin 6. maddesi ve Borçlar Yasası'nın 180 maddesinin uygulanabilirliğini hatırlatmıştır.
19. Kosova Bölge Mahkemesi, 2 Temmuz 2009 tarihinde başvurunun şikâyetini temelden yoksun olarak reddetmiştir.
20. Başvurucu, 30 Kasım 2009 tarihinde Kosova Yüksek Mahkemesinden, Yerel Mahkemeye sunduğu şikâyetinin yasal delillerini tekrar ederek yeniden değerlendirilmesini talep etti.
21. Başvurucu, 20 Aralık 2010 tarihinde, Yüksek Mahkeme'deki yargılama sürecini hızlandırmak için Yüksek Mahkeme Başkanı ve Yöneticisine acil dilekçesi verdi.
22. Başvurucu 8 Mart 2011 tarihinde Yüksek Mahkeme Başkanı ve Yöneticisine yönelik dilekçesini tekrarladı.
23. Yüksek Mahkeme Yöneticisi 8 Mart 2011 tarihli dilekçeye, 21 Mart 2011'de cevap vermiştir. Ayrıca başvuru Yüksek Mahkeme'nin hızlandırma dilekçesini ve 28 Mayıs 2010 tarihli revizyon kabulünü bildirmiştir. "Yüksek Mahkeme, hukuk davaları da olmak üzere bir sürü dava ile meşguldür. Bu bağlamda dava seçme önceliği kuralına göre hareket edilmektedir ve

seviyeleri aynı olan acil davalarda bize gelişlerine göre hareket edilmektedir. Bu da sizin davanızın da aynı kurallara riayet edilerek çözüleceği anlamına gelmektedir”.

24. Yüksek Mahkeme, 12 Eylül 2012 tarihinde Rev. No 36/2010 kararı ile başvurunun yeniden değerlendirme talebini temelden yoksun olduğu gerekçesiyle reddeder.
25. Yüksek Mahkeme başvurunun delillerinin temelden yoksun olduğunu tespit ederek şunu eklemiştir: “Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi 1244 tasarısıyla... tasarının 9. maddesi (d) güvenlik için uluslararası varlığın sorumluluğu... uluslararası birlik tarafından icra edilecektir”.
26. Yüksek Mahkeme, Geçici Anayasa Çerçevesinin 8. maddesi ve 1244 tasarısının bir parçası olan Kumanova Askeri Anlaşmasına göre zarar tazmininin Birleşmiş Milletler ve KFOR’un sorumluluğu olduğunu yeniden hatırlattı.
27. Başvurucu, dilekçesinde 14 Haziran 2004 tarihinde Priştine Belediye Mahkemesi’nde açmış olduğu ikinci davadan da bahsetmektedir. Bu durumda başvuru aynı olaylardaki zararın tazmini için dava açmış bulunmaktadır. Fakat bu durumda başvuru UNMIK ve KFOR’a dava açtı.
28. Bu yargılama Priştine Bölge Mahkemesi’nin GZ.Nr.176/2008 sayı ve 5 Mart 2010 tarihli kararı ile son bulmuştur. Başvurucunun dilekçesi UNMIK ile KFOR’un varlıkları, fonları ve araçlarının her türlü adli sürece karşı dokunulmazlıklarının olduğunu düzenleyen 2000/47 sayılı KFOR ve UNMIK ile Onların Kosova’daki Personellerinin Statü, İmtiyaz ve Dokunulmazlıklarına İlişkin UNMIK Yönetmeliği uyarınca temelden yoksun olarak reddedilmiştir.

Başvurucunun İddiaları

29. Başvurucu, dilekçesi ve 6 Haziran 2013’de verdiği yazılı başvurusunda, insan hakları ihlalinin olduğunu iddia eden detaylı bir izah sunmuştur.
30. Başvurucu “Kosova Cumhuriyeti mahkemelerinin davranışları benim güvenlik ve özel mülk haklarımı ihlal etmiştir çünkü yönetici ve mahkeme kararları arasında bir birlik bulunmaktadır. Vatandaşlarının mülklerinin korunması devletin sorumluluğu altındadır ayrıca devlet Kosova’da bulunan uluslararası kurumların hukuki mirasçısıdır ve hukuken 2004 olaylarındaki zararın tazmini için sorumlu olan bir kurumunun olmayışı uygun değildir”.
31. Başvurucu bu durumda 3.ve 24. maddelerinin (Yasa Önünde Eşitlik) ihlali iddiasında bulunur çünkü “aynı mahkeme ilk önce zararın tazmininden UNMIK ve KFOR’un sorumlu olduğuna karar verir, sonra ikinci durumda ise onların sorumluluğunu kabul etmez ve sorumluluğu Kosova Hükümetine yükler”.
32. Başvurucu, Anayasanın 24. maddesi ile güvence altına alınmış olan tarafsız ve adil yargılanma hakkının da ihlal edildiğini iddia etmiştir. Ayrıca” aynı mahkemenin aynı olayla ilgili iki kararı birbiriyle çelişki durumundadır- adil yargılama olsaydı bu olmayacaktı”.

33. Başvurucu olayın delillerinin de kanıtladığı gibi “terörist eylemler tarafından verilen maddi zararın tazminini öngören yargılamanın seçici şekilde yapıldığını, Sırp mensubiyeti olanların davalarının askıya alındığını iddia etmektedir”. Bunun için Anayasa’nın 32. maddesi, kanun yollarına başvurma hakkının ihlal edildiğini düşünmektedir.
34. Bunun dışında başvuru Anayasanın 46. maddesinde (Mülkün Korunması) de ihlal olduğunu iddia etmektedir çünkü 2004 yılındaki zararın tazmini edilmediği için kendisi ve ailesi evsiz kalmıştır.
35. Başvurucu Anayasanın ihlal edildiğini iddia ettiği maddeleri saymıştır: 54. madde (Hakların Yargı Koruması), 56. madde (Temel Hak ve Özgürlükler), 102. madde (Yargı Sisteminin Genel İlkeleri), 19. madde (Uluslararası Hukukun Uygulanması) ve Anayasanın 53. maddesi (İnsan Hakları Hükümlerinin Yorumlanması).
36. Başvurucu Anayasa Mahkemesi’nden maddi zararının tazmini için 377, 850 euro ve maddi olmayan zararı için 33,000 euro değerinde bir karar çıkarmasını talep etmektedir.
37. Sonuç olarak, başvuru Mahkeme tarafından dilekçesinin KI 72/12 sayı ve 17 Aralık 2012 tarihli Veton Berisha ve Ilfete Haziri dilekçelerini baz alarak değerlendirilmesini istemektedir.
- 38.6 Haziran 2013 tarihinde yazılı dilekçesinde, başvuru baştaki iddialarını yenilemiştir. “Dilekçesindeki anayasal haklarının ihlali ve Avrupa İnsan Hakları Anlaşmasının garanti altına aldığı haklar hakkındaki değişiklikleri yeni delillerle tamamlamak istediğini söylemiştir...”.
39. Böylece başvuru 14 Haziran 2004 tarihli sivil prosedürünün, 8 yıl sonra kapandığını, yani 12 Eylül 2012 tarihinde Yüksek Mahkeme Rev.nr. 36/2010 kararını çıkardı. Bunun için başvuru Avrupa İnsan Hakları Anlaşmasının 6.maddesinin ihlali söz konusu olduğunu düşünmektedir.
40. Bununla ilgili, başvuru ilgili mahkemelerin süreci hızlandırmasını talep ettiğine dair detaylı yazılı bir dilekçe yazmıştır.

Başvurunun Kabul Edilirliği

41. Başvurunun esas incelemesine geçmeden önce Mahkeme, başvurunun davası, Veton Berisha ve Ilfete Haziri (A.nr.1053/2008 sayılı ve 31 Mayıs 2012 tarihli Yüksek Mahkeme Kararının Anayasal Değerlendirilmesi) başvuru sahiplerinin nr.72/12 sayılı Mahkeme kararını temel alarak görüleceğini hatırlatır. Mahkeme bu davanın hukukken ve olgulara göre farklı olduğunu fark eder.
42. Olgulara göre Berisha ve Haziri davasında Mahkeme, başvurunun mülkiyetinin imhası için tanımlanmayan bir kalabalık değil de kamu otoritesinin somut bir kararının olduğu fark eder.

43. Mahkeme, Berisha ve Haziri davasında mülklerinin yıkımı için alınan kararın 17 Mart 2004 yılında yani Anayasa'nın yürürlüğe girdikten 4 yıl 3 ay sonrası değil de 20 Haziran 2008 tarihinde, Anayasanın 15 Haziran 2008 tarihinde yürürlüğe girdikten 5 gün sonrası alındığını fark eder.
44. Başvurucunun davası Berisha ve Haziri davasından fark etmekte çünkü Mahkeme onların davasında şunları fark etti “Yüksek Mahkemenin gerekçesi iyi ve özenli ifade edilmekte yetersiz olup ilgili kanıtların raporlarında uygulanabilir yasal hükümlerin değerlendirilmesi ve bulguların liyakatle açıkça ve tam olmadığı ve böylece “Yüksek Mahkeme bire bir kritik mülkiyet taleplere kesin ve doğru yanıt vermekte başarısız bulunmuştur”(Haziri ve Berisha davasında kararın 62. ve 63. paragraflarına bakınız). Bu konuların hiçbirini başvurunun davası için uygulanabilir değildir.
45. Fakat Mahkeme davanın KIO1/11, başvurunun özel bir kurum olan Gradjevinar (Kabul edilmezlik Kararına Bakınız) davasıyla daha fazla benzerlik gösterdiğini fark eder. O davada başvuru Yüksek Mahkemenin kararına itiraz etmiştir. Başvuru 1999 yılının ikinci yarısında uğradığı zararın tazmin edilmesini talep etmiş fakat bu reddedilmiştir.
46. O davada başvuru KFOR, UNMIK ve Kosova Hükümeti'nin pasif husumeti ile ilgili “yasal boşluk” olduğunu iddia etmiştir. Fakat Mahkeme, iddia edilen yasal boşluğun olmadığını ve tüzüğün öngördüğü.... UNMIK'i yegâne sorumlu makam olarak görmektedir”. Mahkeme ayrıca UNMIK'in 2000/47 tüzüğü KFOR ve UNMIK'in statüsü, öncelikleri ve dokunulmazlığı ve Kosova'daki personelin yasal her hangi bir dava önündeki dokunulmazlığına da atıf yaptı. Sonuç olarak başvuru kabul edilmedi.
47. Fransa, Almanya ve Norveç'e karşı Behrami ve Saramati davasında (nr.71412/01 ve nr.78166/01, 2 Mayıs 2007), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Büyük Dairesine, Kosova'nın KFOR ve UNMIK yönetimi altındayken patlamamış bombalardan yaralanan veya yasadışı bulundurmada bazı kişilerin başvuruları gönderildi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bu başvuruları kabul etmedi ve şu gerekçeyi verdi:
- “...UNMIK Birleşmiş Milletlere bağlı bir organdı, VII Bölüm'e göre kurulmuştur ve KFOR, BMGK'nin VII Bölümünü temel alarak hukuka uygun olarak görevini icra etmekteydi. Böylece her ikisinin davranışları doğrudan ortak güvenlik için zorunlu hedefleri yerine getiren evrensel yargı örgütü olan Birleşmiş Milletlere dayandırılmaktadır (Kabul Edilmezlik Kararının 151 paragrafına bakınız).*
48. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi o şartlar için başvuru sahiplerinin şikayetlerinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Hükümleriyle kişi bakımından uyumsuz olarak ilan edilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Kabul Edilirlik

49. Başvurucunun esas incelemesine geçmeden önce Mahkeme, başvurucunun Anayasa’da belirtilip Yasa ve İçtüzük’te açıklanan kabul edilirlilik koşullarını yerine getirip getirmediğini değerlendirmek durumundadır.

50. Başvurunun kabul edilirlilik yasal çerçevesini Anayasa’nın 113.1 fıkrası belirlemiştir. Fıkra şöyledir:

“Anayasa Mahkemesi, yasal şekilde sadece yetkili makamlarca açılmış davalar hakkında karar verir”.

51. Yasa’nın 48. maddesi şöyledir:

“İstem müracaatında bulunan kişi, isteminde hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini tahmin ettiğini ve müracaatta bulunan kişinin itirazda bulunmak istediği kamu otoritenin somut işleminin hangisi olduğu konusunda doğru bir açıklama yapmakla görevlidir”.

52. Bu bağlamda, Mahkeme başvurucunun şikayet konusunun Anayasa ile garanti altına alınmış, adil yargılama ve mülkiyet hakkının ihlali iddiası olarak tespit eder (bunun içinde makul zaman içinde yargılanma hakkı da kapsanmaktadır).

53. Mahkeme, başvurucunun Kosova Yüksek Mahkemesi Rev.nr.36/2010 sayı ve 12 Eylül 2012 tarihli kararını itiraz ettiğini fark eder çünkü “yargı ve yönetim kararlarında ikilik “olduğunu ve bu bağlamda yukarıda adı geçen haklarının ihlal edildiğini “2004 isyanında mülkünün uğradığı maddi zarar için hiçbir durum sorumlu bulunmadığını ilri □urer”(yukarıda 28.paragrafa bakınız). Bu bağlamda, başvuru UNMIK ve KFOR’e yönelik ikinci davayı da tertip eder.(yukarıda 26.paragrafa bkz.).

54. Başvurucunun başvurusuna ilişkin olarak Mahkeme, Anayasa’nın 31.1. ve 31.2 maddesini (Tarafsız ve Adil Yargılanma Hakkı) hatırlatmıştır:

“Herkesin mahkemeler, devletin diğer organları ve kamu yetkililerinin önünde eşit yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır”,

“Herkesin hak ve yükümlüklerine ilişkin kararlarda tarafsız ve adil yargılanma hakkı vardır...makul bir zaman için...”.

55. Mahkeme İçtüzüğü’nün 36. kural 2.fıkrasını da göz önünde bulundurur:

“Mahkeme, açıkça temelden yoksun başvuruları şu kanaatlere vardığında reddeder:(d) Başvurucunun kendi iddiasını yeterli şekilde kanıtlayamadığı zaman.

56. Mahkeme, Anayasa’ya göre Kosova Yüksek Mahkemesi tarafından yapıldığı iddia edilen olgularda yanlışlar veya yasadaki yanlışlarla uğraşmak Anayasa Mahkemesi’nin görevi olmadığını, sadece Anayasa’nın garanti altına aldığı haklar ve özgürlüklerin ihlali söz konusu ise olacağını hatırlatır.

57. Mahkeme, hukuk mahkemelerinde alınan kararlar göz önünde bulundurulduğunda, dördüncü derece mahkemesi olmadığını vurgulamak ister. Hukuk mahkemelerinin rolü ve görevi usul ve maddi hukuka ilişkin kuralların yorumlanıp uygulanmasıdır.(bkz. Mutatis mutandis Garcia Ruiz-İspanya [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28.Maddesi) bkz. A.nr.983/08 sayılı ve 7 Şubat 2011 tarihli Faik Magbule dhe Bestar Hima, Kosova Yüksek Mahkemesi Kabul Edilmezlik Kararı.
58. Bu durumda, Anayasa Mahkemesi başvurusunun Yasaya uygun tüm yasal yolları denediğini, Kosova Bölge Mahkemesi'nin kararına revizyon başvurusu yaptığını ve Kosova Yüksek Mahkemesi gerçekten de onun başvurusunu dikkate alıp yasaya ilişkin cevap verdiğini fark eder.
59. Mahkeme, Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Kosova Hükümeti'nin pasif husumet ehliyetinin bulgularını incelerken, 2004 isyanında verilen maddi zararın 22 Temmuz 2010 (Kosova durumunda tek taraflı bağımsız beyanları Uluslararası Hukuka Uygunluğu) Uluslararası Adalet Mahkemesinin Danışmanın düşüncesindeki bulgularla uyuştuğunu fark eder.
60. Bu düşüncede, UAM, inter alia olarak vurguladı "25 Temmuz 1999 tarihinden itibaren Genel Sekreterin Özel Temsilcisi 1999/1 UNMIK Tüzüğünü ilan etti....Bu tüzüğe göre, "Kosova'da adalet organlarını yönetimini de içererek tüm yasama ve yürütme organları UNMIK'in yetkisi altında olup Özel Temsilcisi tarafından yürütülecektir.1244 Önergesi (1999) ve UNMIK 1999 Tüzüğü o dönem için Kosova bölgesinde hukuki düzenin sağlanmasında hukuki etkiye sahip ve uluslararası bölgesel yönetimin kurulmasında etkili olacaktır.
61. Sonuç olarak, Mahkeme başvurusunun davasında herhangi bir taraflılığın veya haksızlığın (mutatis mutandis Litvanya'ya karşı Shub, Nr.17064/06 sayılı ve 30 Haziran 2009 tarihli UAIHM'nin Kabul edilmezlik kararına bkz.) söz konusu olmadığı kaanatindedir.
62. Başvurucunun hukuksal sürecinin nedensiz uzun sürmesi iddialarını ise, Mahkeme şikayet edilen hukuk davalarının 14 Haziran 2004 tarihinde başladığını fark eder.
63. Ancak, Mahkemenin yargılama süreci o tarihte değil de 15 Haziran 2008 tarihinde başlamıştır (mutatis mutandis, Horvat Hırvatistan nr.51585/99 50. paragrafı UAIHM-2001-VIII). Prosedürler 12 Eylül 2012 tarihinde sona erdi. Yani, sekiz yıl, iki ay yirmi yedi gün, bu zamandan dört yıllık, iki ay yirmi altı günlük ki süreç Mahkeme tarafından gözden geçirilmelidir.
64. Mahkeme söz konu yargılama süresinin gerekçesini belirlenmek için davanın 14 Haziran 2008 tarihindeki durumu dikkate alınmalıdır. Bu bağlamda mahkeme Anayasa'nın yürürlüğe girdiği zaman, sürecin dört yıl sürdüğünü fark eder.
65. Ayrıca mahkeme yargılama süresinin gerekçelendirmesini yaparken davanın şartları ışığında değerlendirilmesi gerektiğini ve adil uygulama kriterlerine referans yaparak, yani davanın karmaşıklığı, başvurusunun ve ilgili

yetkililerin tutumu ve bu bağlamda başvuru için riskin ne olduğuna bakılmalıdır demektir (Frydlender Fransa [DHM], NR 30979/96 43. paragraf UAIHM 2000-VII bkz.).

66. Mahkeme dikkate alınması gereken dönemde iki kararın çıkarıldığını fark eder, Priştine Bölge Mahkemesi'nin 5 Mart 2010 tarihli kararı ve Kosova Yüksek Mahkemesi'nin 12 Eylül 2012 tarihli kararı.
67. Davanın tüm şartları dikkate alınarak, Mahkeme başvuruçunun 15 Haziran 2008 tarihinden sonra yargılanma süreci ile ilgili adil yargılanma hakkında süreden kaynaklanan bir ihlal olduğunu kanıtlayamadığından, hukuki davada bir ihlal olmadığı sonucuna varır.
68. Sonuç olarak, başvurunun bu kısmı İçtüzüğü'nün 36. kuralıyla açıkça temelden yoksundur.
69. Başvuruçunun 2004 olaylarında Anayasa'nın 46. maddesi gereğince güvence altına aldığı mülkiyet hakkının ihlali ile ilgili şikayetine gelince Mahkeme Anayasa'nın 46. maddesindeki ilgili yerleri hatırlatır:

“Mülkiyet hakkı güvence altındadır.

Kamu çıkarı ile uygunluk içinde mülkiyet hakkının kullanılması yasa ile düzenlenmiştir.

Hiç kimse keyfi olarak mülkünden mahrum olamaz. Kosova Cumhuriyeti veya Kosova Cumhuriyeti'nin kamu yetkilisi tarafından kanunla yetkili ise kamu amacına ulaşmak için veya kamu çıkarına destek olmak için mülkiyeti, mülk sahibine veya sahiplerine acil ve yeterli tazminatı sağlaması durumunda kamulaştırabilir.

70. Davanın gerekçelerinden, Mahkeme, başvuruçunun mülkiyetinin Mart 2004 yılında tahrip edildiğini fark eder.
71. İddia edilen müdahale için temel gerçekler ile ilgili Mahkemenin yargı sınırını belirlemesi gerekir.
72. Mahkemenin İçtüzüğü'nün 36. kuralına göre “Başvuru şu durumlarda temelden yoksun sayılabilir: h) eğer başvuru zaman bakımından bağdaşmaz ise Anayasa ile uyumlu değildir”.
73. Başvurunun kabulü için aynı kriteri Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de uygulamaktadır.
74. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi sözleşme tarafı devletlerin hiç birine, bu tarihten önce zararın tazmin edilmesini özel bir zorunluluk getirmez (Kopecký Slovakya [DHM], 38. paragraf AIHM 2004-IX bkz.) Avrupa Mahkemesi Kopecký kararında: “Her hangi başka bir yaklaşım anlaşmalar hukuku geçmişe yönelik ilkesini, devlet sorumluluğunda hukukun temelini oluşturan ihlal ve tazminat arasındaki temel ayrımı gibi ilkere zarar gelebilir.

75. Yukarıda da denildiği gibi, mülkiyet haklarının ihlalleri ile ilgi başvurunun başvurusu 15 Haziran 2008 öncesinde meydana gelen olaylar ile ilgisi yoktur, “ratione temporis” Anayasa hükümleriyle bağdaşmaz.
76. Sonuç olarak, Mahkeme başvurunun mahkemeye yasal olarak gelmediğini ve Anayasa’nın 113 (1) maddesi, Yasa’nın 48. maddesi ve 36.kuralı ile, aynı kabul edilmezdir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa’nın 113.7 fıkrası, Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa’nın 48. maddesi ve İçtüzüğü’nün 36. kuralı uyarınca, oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak reddine,
- II. Kararın taraflara bildirilmesine,
- III. Yasa’nın 20.4 fıkrası uyarınca Resmi Gazete’de yayımlanmasına karar verilmiştir.
- IV. İşbu karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Robert Carolan, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza